

Превод от английски език

Обединени нации

(предварителна редакция) ЕСЕ/МР.РР/С.1/2013/4

Икономически и социален съвет

Разпр.: Публично
11 Януари 2013

Оригинал: Английски

Икономическа комисия на ООН за Европа

Среща на страните по Конвенцията
за достъп до информация,
участие на обществеността в процеса на взимане на решения
и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

Комитета за съответствие

Четиридесета среща

Женева, 25–28 Март 2013

Точка 7 от предварителния дневен ред

Известия от представители на обществеността

Решение и препоръки по отношение на известие АССС/С/2011/58 относно съблюдаването на разпоредбите от страна на България

Изготвени от Комитета за съответствие и приети на
28 Септември 2012

Съдържание

	<i>Параграфи</i>	<i>Стр.</i>
I. Въведение.....	1–11	2
II. Обобщение на факти, доказателства и въпроси.....	12–48	3
A. Правна рамка.....	12–24	3
B. Материалноправни въпроси.....	25–48	7
III. Разглеждане и оценка от Комитета.....	49–81	11
A. Достъп до правосъдие по отношение на становища по екологична оценка.....	54–60	12
B. Достъп до правосъдие по отношение на устройствени планове.....	61–71	13
C. Достъп до правосъдие по отношение на разрешения за строеж и експлоатация...	72–81	15
IV. Заключение и препоръки.....	82–84	17
A. Основни заключения по отношение на несъблюдаване.....	83	17
B. Препоръки.....	84	17

GE.

Лого „Моля рециклирайте“

I. Въведение

1. На 9 февруари 2011 г. Сдружение за дива природа „Балкани” (наричано по-долу "уведомител") подава известие до Комитета за съответствие, в което твърди, че България не е успяла да изпълни своите задължения по член 9, алинеи 2 и 3 на Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на взимане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда (наричана по-долу "Орхуската конвенция" или "Конвенцията").
2. В известието се твърди, че засегнатата страна-член не успява да приложи член 9, алинеи 2 и 3 от Конвенцията по отношение на достъпа на природозащитни неправителствени организации и членове на обществеността до административни или съдебни процедури за оспорване на актове, които противоречат на националното законодателство в областта на околната среда. Уведомителят твърди, че не е възможно да се обжалват резултатите от екологичната оценка (ЕО) на планове и програми - "Становища по ЕО", издадени съгласно Закона за опазване на околната среда (ЗООС). В допълнение твърди, че членовете на обществеността нямат достъп до процедури за оспорване на заповедите за приемане на устройствени планове или на разрешения за строеж или експлоатация, издадени съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ), които противоречат на европейското или националното законодателство в областта на околната среда.
3. На тридесет и първото си заседание (22-25 февруари 2011 г) Комитетът определя при предварителен преглед, че известието е допустимо. Съгласно алинея 22 от приложението към Решение I / 7 на срещата на страните по Конвенцията, известието е предадено на съответната ответна страна на 28 март 2011 г.
4. С писмо от 16 август 2011 г. засегнатата страна-член отговаря на твърденията на уведомителя. С писмо от 27 септември 2011 г. уведомителят подава коментари относно отговора.
5. На тридесет и четвъртото си заседание (20-23 септември 2011 г) Комитетът приема да обсъди съдържанието на известието в своето тридесет и пето заседание (13-16 декември 2011 г). За да се проведе обсъждането, към изпратената до страните на 10 ноември 2011 г. покана са приложени някои въпроси, насочени към очертаване на предстоящото обсъждане. С писмо от 9 декември 2011 г. засегнатата страна-член отговаря на въпросите на Комитета и посочва, че няма да участва в обсъждането на известието пред Комитета.
6. На тридесет и петото си заседание Комитетът обсъжда известието с участието на представители на уведомителя. Комитетът потвърждава допустимостта на известието и изразява своята загриженост, че засегнатата страна-член е решила да не участва в обсъждането му. На същото заседание Комитетът съгласува набор от въпроси, които да бъдат изпратени на страните.
7. На 10 януари 2012 г. уведомителят представя допълнителна информация, за да допълни своята позиция по време на обсъждането вследствие на въпросите на Комитета от 10 ноември 2011 г.
8. Засегнатата страна-член и уведомителят отговарят на въпросите на Комитета след обсъждането на известието на тридесет и петото заседание, съответно на 29 февруари 2012 г и на 6 март 2012 г.
9. На тридесет и седмото си заседание (26-29 юни 2012 г) Комитетът подготвя проекто-решение и в съответствие с алинея 34 от приложението към Решение I / 7 го препраща за коментари до засегнатата страна-член и до уведомителя на 24 август 2012 г. с покана да представят съответните си коментари до 21 септември 2012 г.
10. Уведомителят представя коментари на 21 септември 2012 г.
11. На тридесет и осмото си заседание (25-28 септември 2012 г) Комитетът съгласува решението си и приема, че то следва да бъде публикувано като допълнение към доклада за четиредесетото заседание на Комитета (25-28 март 2013 г), като отправя молба към секретариата да изпрати решението до засегнатата страна-член и уведомителя.

II. Обобщение на факти, доказателства и въпроси¹

A. Правна рамка

12. Член 5, ал. 4 от българската Конституция предвижда, че международните договори, ратифицирани по реда на конституционния ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от националното законодателство. Те имат предимство пред онези разпоредби на националните закони, които им противоречат.

13. Член 83, ал. 1 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) определя общите разпоредби за съдебно преразглеждане на административни актове, а именно "жалба срещу административен акт може да бъде подавана от заинтересованите лица".²

14. Процедурата за одобрение на планове и проекти се разделя на два основни етапа:

(а) За планове:

1. Издаване на становище по ЕО съгласно Закона за опазване на околната среда (ЗООС);
2. Издаване на заповед за приемане на устройствен план съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ).

(б) За проекти:

1. Издаване на решение за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) по ЗООС (също наричано "съгласуване");
2. Издаването на окончателно разрешение за изграждане и / или експлоатация съгласно ЗУТ.

Процедурата по ЕО е необходима стъпка преди изготвянето и приемането на устройствени планове, а решението по ОВОС представлява задължително изискване за издаването на окончателно разрешение, което именно буквално "позволява" дадена дейност (съгласно приложение I към Конвенцията). Повече подробности за тези два етапа са дадени в следващите параграфи.

1. Становища по ЕО и решения по ОВОС съгласно ЗООС

15. ЗООС (който транспонира директивите на ЕС за ОВОС и ЕО в националното законодателство) регламентира издаването на становища по ЕО и решения по ОВОС и съответните процедури. Чрез разпоредбите на ЗООС се транспонират членове 6, 7 и 9, алинея 2 от Орхуската конвенция в националното законодателство.

16. Чл. 87 и 95 от ЗООС изискват участието на обществеността в процедурите за ЕО и ОВОС. Съгласно член 99, ал. 6, заинтересованите страни ("заинтересовани лица" според превода на ЗООС, предоставен от уведомятеля на 12 януари 2012 г) могат да обжалват решението по ОВОС по реда на АПК в 14-дневен срок от публичното оповестяване на решението по ОВОС.

17. Съгласно чл.125, ал. 6³ и чл. 144, ал. 1, т. 4⁴ от ЗУТ, становищата по ЕО и решенията по ОВОС, издадени от органите по околна среда в съответствие със ЗООС, са задължителни предпоставки за окончателното приемане / разрешаване на устройствени планове и инвестиционни проекти; като такива те са обвързващи за органите, издаващи разрешение за строеж. В допълнение, те са задължителни за инвеститора / изпълнителя, който трябва при изпълнението на проекта да се съобрази с условията и мерките, посочени в становището по ОВОС.

¹ Този раздел обобщава само основните факти, доказателства и въпроси, които се отнасят до съблюдаването на съответните разпоредби така, както са представени на и разгледани от Комитета.

² Преводът е представен от уведомятеля.

³ Чл. 125, ал. 6 от ЗУТ: Заданието по ал. 1 се внася в министерството на околната среда и водите за процедура по ЕО съгласно реда, определен с наредбата по чл. 90 от Закона за опазване на околната среда. Екологичната оценка е част от устройствения план (превод, предоставен от уведомятеля).

⁴ Чл. 144, ал. 1, т. 4 от ЗУТ: Инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж, се одобряват след представяне на:
- административните актове, които в зависимост от вида и големината на строежа се изискват като условие за разрешаване на строителството по Закона за опазване на околната среда или специален закон (превод, предоставен от уведомятеля).

2. Устройствени планове и разрешения за строеж / експлоатация по ЗУТ

18. ЗУТ регулира урбанистичното устройство на територията, както и проектирането и разрешителните процедури за инвестиционни проекти. С други думи, ЗУТ предвижда процедури, които водят до окончателните решения за приемане / изменение на:

- Общи устройствени планове, които определят рамка / насоки за развитие на общини, на различните им териториални единици и населени места и начинът на трайно ползване на земята в съответния зона за развитие;
- Подробни устройствени планове, които определят по-конкретно планирането и застрояването на населеното място и начинът на трайно ползване на земята. Тези планове не могат да противоречат на зададената рамка от Общия устройствен план;
- Разрешения за строеж, необходими за всички видове строителни дейности, включително тези, които са изброени в Приложение I към Конвенцията; и
- Разрешения за експлоатация на инвестиционни проекти, включително и отнасящи се до дейностите, посочени в Приложение I към Конвенцията.

19. Правните процедури, свързани с приемането на устройствени планове и издаването на разрешителни за инвестиционни проекти, могат да бъдат намерени в таблица, приложена към първоначалното известие.

20. Чл. 213 от ЗУТ предвижда, че административните актове по ЗУТ могат да подлежат на съдебно оспорване за "тяхната законосъобразност" при условията на този закон, а при въпроси, които не са уредени в него - при условията, посочени в АПК. Разпоредбите на ЗУТ относно достъпа до правосъдие по отношение на общи и подробни устройствени планове и разрешителни за строеж и експлоатация са описани накратко в следващите параграфи.

3. Общи устройствени планове

21. Чл. 215, ал. 6 от ЗУТ предвижда, че общите устройствени планове не подлежат на съдебно обжалване.

4. Подробни устройствени планове

22. Чл. 131 от ЗУТ предвижда, че следните лица имат право да изразят мнение и да имат достъп до съдебно обжалване на подробни устройствени планове: собствениците на имоти, засегнати от подробния устройствен план; собствениците на съседните имоти (непосредствено засегнати от предвижданията на подробния устройствен план); и собствениците на имоти, които попадат в хигиенно-защитни зони, ако има такива.

5. Разрешения за строеж / Разрешения за експлоатация

23. Чл. 149 от ЗУТ регламентира, че следните лица имат право да изразят мнение и да имат достъп до съдебно обжалване на разрешение за строеж при устройствен проект: компетентният държавен орган ("възложител", съгласно превода, предоставен от уведомятеля); инвеститорът(ите), собственикът на земята, и собствениците на съседните имоти, пряко засегнати от проекта.

24. ЗУТ не споменава каквато и да е възможност за изразяване на мнение или достъп до съдебно обжалване по отношение на разрешение за експлоатация на устройствен проект. Въпреки това, в съответствие със съдебната практика, достъпът до съдебно обжалване на разрешителни за експлоатация е допустим по силата на чл. 213 от ЗУТ за онези, които се считат за заинтересовани лица съгласно чл. 131 от ЗУТ (вж. точка 22 по-горе).

В. Материалноправни въпроси

25. Твърденията на уведомителя са свързани предимно с неспазване на националното законодателство на засегнатата страна-член с оглед на изискванията на чл. 9, ал. 2 и 3 на Конвенцията. Твърденията на уведомителя могат да бъдат обобщени както следва:

- (a) Засегнатата страна-член не успява да осигури достъп до правосъдие по силата на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията по отношение на становищата по ЕО на планове и програми съгласно ЗООС.
- (b) Засегнатата страна-член не успява да осигури достъп до правосъдие по силата на чл. 9, ал. 2 и 3 от Конвенцията по отношение на приемането и / или изменението на устройствени планове и разрешения за строеж и експлоатацията съгласно ЗУТ.

26. Административна практика и съдебната практика, цитирани в известието, според уведомителя са в несъответствие с Конвенцията, вследствие на пропуски в законодателството.

27. Уведомителят приема, че общите разпоредби по въпроса, посочени в чл. 83 (1) от АПК (вж. точка 13 по-горе) изглеждат "повече или по-малко в съответствие с изискванията на чл. 9, ал. 2 и 3 на Конвенцията, както и с целта да се предостави на заинтересованата общественост широк достъп до правосъдие в рамките на Конвенцията. Въпреки това той отбелязва, че правното положение по отношение на административни актове по ЗУТ се регламентира от специалните разпоредби на този закон, които по негово мнение не осигуряват достъп до правосъдие в съответствие с Конвенцията (вж. точки 35 и сл. долу).

1. Достъп до правосъдие по отношение на актовете по ЗООС

а) Достъп до правосъдие по отношение на решенията по ОВОС

28. Уведомителят не заявява нарушения на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията по отношение на достъпа до правосъдие за оспорване на решения по ОВОС, издадени съгласно ЗООС. Засегнатата страна-член също твърди, че възможността на заинтересованите лица да обжалват решения по ОВОС, както е регламентирано в чл. 99 (6) от ЗООС, е в съответствие с изискванията на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията

б) Достъп до правосъдие по отношение на становищата по ЕО

29. Уведомителят твърди, че засегнатата страна-член не е изпълнила задължението си за предоставяне на достъп до правосъдие по отношение на становищата по екологична оценка (ЕО) за планове и програми. Той твърди, че в основата на проблема е липсата на ясна и изрична формулировка в ЗООС дали становището по ЕО е индивидуален административен акт, подлежащ на обжалване пред съда по АПК. Тази ситуация, според уведомителя, е довела до противоречива и непредсказуема практика на административните органи и сред съдебната практика. Уведомителят счита, че ЗООС и съответната съдебна и административна практика не са в съответствие с чл. 9, ал. 2 от Конвенцията по отношение на достъпа до правосъдие спрямо становищата по ЕО.

30. В допълнение уведомителят твърди, че нито ЗООС, нито ЗУТ не уточняват точно какви са последиците от становищата по ЕО и по-специално дали те са задължителни за органите, одобряващи общи и подробни устройствени планове по ЗУТ. Допълнително обсъждат, според уведомителя, се внася от чл. 82 (1) от ЗООС, в който се предвижда, че процедурите по ЕО "се комбинират (или съвместяват)" с процедурите за приемане на общи или подробни устройствени планове по ЗУТ. Ситуацията, според уведомителя, се усложнява и от факта, че при определени условия становището по ЕО за "маломашабен" подробен устройствен план може да замести решението по ОВОС за проекти в зоната, регулирана от плана.⁵ Уведомителят твърди, че това се случва и по отношение на проекти за туризъм и рекреация ("селищни комплекси"), които иначе биха били предмет на процедура за оценка на въздействието върху околната среда по ЗООС⁶ и съответно предмет на параграф 20 от Приложение I към Конвенцията.

⁵ Уведомителят визира чл. 91, ал. 2 от ЗООС, съгласно който "Когато за инвестиционно предложение, включено в Приложение 1 или 2, се изисква и изготвянето на самостоятелен план или програма по чл. 85, ал. 1 и 2, компетентният орган по околна среда може по искане на възложителя или по своя преценка да допусне извършването само на една от оценките по глава шеста (напр. ОВОС или ЕО)" (превод от уведомителя).

⁶ Вж. член 81, ал. 4 и Приложение 2, ал. 12 от ЗООС.

31. Уведомителят отбелязва, че две разпоредби на ЗООС са особено неясни: чл. 82, ал. 4 и чл. 88, ал. 2 (последната се отнася за комплексни разрешителни за промишлени обекти). Тези разпоредби използват формулировката "становище", което може да се преведе като "мнение" или "позиция". Уведомителят твърди, че националното административно законодателство по принцип използва думата "заповед" или "решение" по отношение на индивидуални административни актове, които са задължителни за техните получатели и подлежат на обжалване пред съда. Например, за да се опише заключителния акт от процедурата по ОВОС, в чл. 82, ал. 5 от ЗООС се използва "решение", като изрично се постановява, че всяко решение по ОВОС е задължително и обвързващо за всички юридически лица или други получатели.

32. Уведомителят твърди, че въз основа на правния принцип *per argumentum a contrario*, използването на думата "становище" или "позиция", вместо "решение", позволява на изпълнителните органи да заключат, че становищата по ЕО не са окончателни индивидуални административни актове, че не подлежат на обжалване пред съда и дори, че не са задължителни. Уведомителят твърди, че фактически това често се случва в практиката, т.е. че съдилищата често определят жалби срещу становища по ЕО като недопустими въз основа на това, че те не са окончателни административни актове, а по-скоро подготвителни.⁷

33. Уведомителят отбелязва, че съгласно чл. 21 (5) от АПК, преглед на законосъобразността на подготвителен акт се извършва при обжалване срещу крайния акт. Въпреки това, както е посочено в параграфи 21 и 22 по-горе, заповедите за приемане на Общ устройствен план не подлежат на обжалване, а заповеди за приемане на подробни устройствени планове може да се обжалват само от страна на инвеститорите и "непосредствени съседи". Според уведомителят, правото на обжалване на съседите е допълнително ограничено в някои случаи, например, ако подробният устройствен план предвижда промяна на предназначението на въпросния имот. На практика това означава, че становищата по ЕО не могат да бъдат обжалвани от природозащитните организации или други членове на обществеността във всеки един етап.

34. Засегнатата страна-член твърди, че като цяло изискванията на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията са напълно изпълнени с правото на обществеността да обжалва решенията по ОВОС (вж. точка 28 по-горе). В допълнение уточнява, че макар възможността за обжалване на становища по ЕО да не е регламентирана в законодателството, няма изрична забрана в това отношение и общите разпоредби на АПК са напълно приложими. Според засегнатата страна-член, неотдавнашната съдебна практика на българските съдилища показва, че становищата по ЕО подлежат на съдебно оспорване и следователно твърденията на уведомителя в това отношение са "неактуални".

2. Достъп до правосъдие по отношение на актове по ЗУТ

35. Уведомителят твърди, че в резултат на разпоредбите на ЗУТ (вж. параграфи 21-23 по-горе) засегнатата страна-член не може да гарантира, че членовете на обществеността имат достъп до процедури на обжалване в съответствие с чл. 9, ал. 2 и ал. 3 на Конвенцията. По-конкретно, той твърди, че разпоредбите на ЗУТ възпрепятстват природозащитните организации и членове на обществеността от оспорване на решения по общи устройствени планове, подробни устройствени планове, разрешения за строеж и експлоатация, които могат да противоречат на националното и европейско законодателство в областта на околната среда. Уведомителят посочва съдебна практика, за да илюстрира всяко от своите твърдения. Той отбелязва, че съдебната практика, посочена в известието му, е подбрана да илюстрира типични примери сред много други подобни случаи.

(а) Достъп до правосъдие по отношение на общи устройствени планове

36. Наред с другото, уведомителят посочва две съдебни решения от 2007 г.⁸ и едно от 2006 г.⁹, в които съдилищата отказват съдебна процедура съответно на публичен орган, на природозащитна организация и на лица, които са искали обжалване на заповеди за приемане на общи устройствени планове или изменения към тях. И в трите случая, съдебната процедура е отказана на основание, че съгласно чл. 127 от ЗУТ окончателното решение за приемане на общ устройствен план не може да се обжалва пред съда.

⁷ Вж. например Решение № 79/15.03.2010 г. на МОСВ (Приложение 6 на известието), както и решения на Върховния административен съд (ВАС) № 821/23.1.2008 и № 11514/3.11.2008, посочени от уведомителя.

⁸ Решения на ВАС № 12151/3.12.2007 и № 2310/7.3.2007 (Приложения 1 и 2 на известието).

⁹ Решение на ВАС № 10617/31.10.2006 (Приложение 3 на известието).

37. Уведомителят твърди, че доколкото му е известно, е имало само един случай, в който Върховният административен съд е постановил, че природозащитна организация има *locus standi* (правен интерес) за съдебно обжалване на заповед за приемане на общ устройствен план.¹⁰ В този случай от 2009 г. съдът намира, че заповедта за приемане на общия устройствен план е акт, попадащ под разпоредбите на чл. 6 от Конвенцията чрез параграф 20 от Приложение I и съответно подлежащ на съдебно оспорване по силата на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията. Съдът заключава, че чл. 127 от ЗУТ противоречи на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията и че е необходима законодателна промяна.¹¹ Уведомителят отбелязва, че призивът на съда за изменение на законодателството показва, че чл. 9, ал. 2, не се прилага правилно в ЗУТ или ЗООС.¹²

38. Засегнатата страна-член посочва, че твърдението на уведомителя за неспазване на член 9, ал. 3 на Конвенцията е ирелевантно и неприложимо по отношение на заповедите за приемане на устройствени планове. Тя твърди, че фактът, че не могат да се обжалват решения, свързани с приемането на общи устройствени планове не означава, че засегнатата страна-член не съблюдава чл. 9, ал. 3 от Конвенцията, тъй като тази разпоредба не е достатъчно ясна и подробна. Освен това, засегнатата страна-член посочва, че общите устройствени планове, одобрявани по ЗУТ "нямат пряко инвестиционно приложение", а само определят общата рамка и насоките за устройство на територията и строителство. Тя добавя, че ЗУТ изисква регулаторните процедури за приемане и изменение на общи устройствени планове да включват задължително обществено обсъждане с участието на всички заинтересовани страни.

(b) Достъп до правосъдие по отношение на подробните устройствени планове

39. Уведомителят посочва случай от 2004 г., в който природозащитна организация иска да обжалва заповед за одобряване на план за регулация и застрояване (вид подробен устройствен план) на морски курорт „Златни пясъци“. Планът засяга и Природен парк "Златни пясъци". Съдът отхвърля искането по силата на чл. 131 от ЗУТ на основание, че организацията не е "заинтересована страна" (въпреки факта, че организацията, управляваща въпросния природен парк е член на заявителя).¹³

40. Засегнатата страна-член посочва, че с цел да се осигури правилния баланс между съответните публични интереси в областта на устройственото планиране и строителство, ЗУТ предоставя право за оспорване на административни актове, издадени в рамките на неговия обхват (включително подробни устройствени планове), само на лица с пряк и непосредствен правен интерес. Чл. 131, ал. 1 от ЗУТ предвижда императивен и изчерпателен списък на заинтересованите страни, които могат да оспорват подробни устройствени планове, а именно „собствениците и носителите на ограничени вещни права (според имотния регистър), чиито недвижими имоти са непосредствено засегнати от разпоредбите на подробния устройствен план“.

c) Достъп до правосъдие по отношение на разрешенията за строеж

41. По отношение на достъпа до правосъдие за оспорване на разрешения за строеж, издадени по ЗУТ, уведомителят посочва един случай от 2008 г., в който Върховният административен съд е постановил, че въз основа на чл. 149 от ЗУТ, заявителят (съсед) не се счита за "заинтересовано лице", което би могло да иска съдебно преразглеждане на разрешение за строеж за инвестиционен проект.¹⁴ Според уведомителя, този подход е в нарушение на чл. 9, ал. 3 от Конвенцията.

42. Засегнатата страна-член отговаря на тази част от известието в общ смисъл, в контекста на своите коментари по отношение на достъпа до правосъдие относно подробните устройствени планове (вж. точка 40 по-горе). Тя подчертава, че по същество решението по ОВОС е задължителен акт както за органа, издал разрешението за строеж, така и за предприемача, както и факта, че решението по ОВОС може да бъде предмет на съдебно оспорване, инициирано от членове на обществеността.

d) Достъп до правосъдие по отношение на разрешенията за експлоатация

43. Уведомителят посочва два случая в подкрепа на твърдението си, че засегнатата страна-член не е успяла да осигури достъп до правосъдие по отношение на разрешения за експлоатация. В случаят от 2007 г., природозащитна организация иска да обжалва разрешение за експлоатация на депо за отпадъци с

¹⁰ Вж. Производство на ВАС от 29.04.2009 г. в Приложение 5 на известието.

¹¹ Пак там.

¹² В коментарите от 21 септември 2012 г., уведомителят допълнително информира Комитета, че със свое Решение № 9074/2012 ВАС е отменил свое предишно тълкуване на Конвенцията като пряко приложима и с приоритет над ЗУТ.

¹³ Решение на ВАС № 218/14.1.2004 (Приложение № 7 на известието).

¹⁴ Решение на ВАС № 4927/23.4.2008 (Приложение № 8 на известието).

основание, че депото е било изградено и пуснато в експлоатация без решение по ОВОС и следователно в нарушение на ЗООС. Искането е отхвърлено от Върховния административен съд с основание, че разрешението за експлоатация е издадено на инвеститора и следователно засяга само правата на инвеститора.¹⁵

44. Вторият случай се отнася до строителството и експлоатацията на лифт в Национален парк "Рила" (Натура 2000 зона). Екологични организации и други членове на обществеността искат да обжалват разрешението за експлоатация с основание, че лифтът е построен (1) без решение по ОВОС, (2) без разрешение за строеж и (3) на нестабилно свлачище. В жалбите си те се позовават на чл. 9, ал. 3 от Конвенцията, който според тях трябва да се прилага пряко от националните съдилища по силата на член 5, ал. 4 от Конституцията (вж. точка 12 по-горе). Въпреки това, Върховният административен съд отхвърля заявленията, без да вземе предвид чл. 9, ал. 3 от Конвенцията. Съдът потвърждава, че единствената страна, която има *locus standi* (активна процесуална легитимация) да обжалва разрешение за експлоатация, е инвеститорът на проекта.¹⁶

45. Засегнатата страна-член не отговаря на тези твърдения.

е) Общи забележки на уведомителя във връзка с обжалването на решения по ЗУТ

46. По отношение на твърдението на засегнатата страна-член, че чл. 9, ал. 3 не е приложим за заповеди за приемане на устройствени планове (параграф 38 по-горе), уведомителят подчертава¹⁷, че много от устройствените планове, посочени в неговото известие, се отнасят до случаи, в които устройствените планове са били разрешени, без да е извършена процедура по ЕО и издаване на становище по ЕО. Уведомителят твърди, че тези случаи илюстрират нарушения на националното законодателство в областта на околната среда, а именно член 85 от ЗООС, който гласи, че ЕО е задължителна за планове и програми, свързани с разработването на проекти по приложение I и II на този закон.

47. По отношение на аргумента на засегнатата страна-член, че е целесъобразно да се ограничи достъпа до правосъдие по отношение на решения за устройство на територията и разрешения за строеж / експлоатация до лица с пряка и непосредствен правен интерес (чиито права на собственост или други ограничени вещни права са засегнати) уведомителят твърди, че този подход не е в съответствие с чл. 9, ал. 2 от Конвенцията, а именно: "Какво представлява достатъчен интерес и засягане на дадено право се определя в съответствие с изискванията на националното право и съобразно целта за предоставяне на заинтересованата общественост на широк достъп до правосъдие в рамките на настоящата Конвенция. За тази цел заинтересоваността на всяка неправителствена организация, отговаряща на условията, посочени в Член 2, параграф 5, се счита за достатъчна".

48. Уведомителят заключава, че би приел, че законодателството на засегнатата страна-член за съответстващо с Конвенцията, стига то да се измени както следва:

(а) ЗООС изрично да дава възможност на членовете на заинтересованата общественост да имат достъп до административни и съдебни процедури за оспорване на становищата по ЕО, приети в съответствие с разпоредбите на глава 6, раздел 2 от ЗООС - "екологични оценки на планове и програми";

(б) ЗУТ изрично да дава възможност на членовете на заинтересованата общественост да имат достъп до административни и съдебни процедури за оспорване на актове, издадени по ЗУТ, за които те твърдят, че противоречат на разпоредбите на националното законодателство в областта на околната среда.

¹⁵ Решение на ВАС № 949/29.1.2007 (Приложение № 9 на известието).

¹⁶ Решение на ВАС № 2397/23.2.2010 и Решение на ВАС № 2155/18.2.2010 (приложения 10 и съответно 11 на известието).

¹⁷ В своето "становище върху отговора на засегнатата страна-член" от 27 септември 2011 г.

III. Разглеждане и оценка от Комитета

49. България ратифицира Конвенцията на 17 декември 2003 г. Конвенцията влиза в сила за България на 16 март 2004 г.

50. Комитетът взема предвид информацията от уведоителя, че Европейската комисия е започнала процедури за нарушение за няколко от случаите, посочени в известието.

51. Комитетът разглежда твърденията на уведоителя и съответните аспекти на законодателството и практиката в засегнатата страна-член, както следва:

А. Достъп до правосъдие по отношение на становища по ЕО,

В. Достъп до правосъдие по отношение на устройствени планове,

С. Достъп до правосъдие по отношение на разрешения за строеж и експлоатация.

52. При оценяване на прилагането от засегнатата страна-член на разпоредбите на чл. 9 на Конвенцията по отношение на всеки от тези аспекти, Комитетът разглежда общата картина за достъпа до правосъдие, предвид целта, отразена и в преамбюла на Конвенцията, а именно, че "обществеността, включително организациите, трябва да имат достъп до ефективни съдебни механизми, така че нейните законни интереси да бъдат защитени и законът да се прилага" (вж. също решение по известие АССС/С/2006/18 относно Дания, ЕСЕ/МР.РР/2008/ 5/Прил.4, пар. 30). Ето защо, за да прецени дали изискването на Конвенцията за ефективен достъп до правосъдие се прилага от засегнатата страна-член, Комитетът разглежда правната рамка като цяло и различните възможности за достъп до правосъдие, които имат членове на обществеността, включително организации, в различни етапи от процеса на вземане на решения ("диференцирано" вземане на решения).

53. В допълнение, когато разглеждане достъпа до правосъдие по отношение на различните видове актове (становища по ЕО, устройствени планове или разрешения за строеж и експлоатация), Комитетът има предвид, че това дали решението следва да бъде обжалвано по силата на член 9, се определя от правната функция и ефекта на даденото решение, а не от неговия етикет по националното законодателство (КФ решение относно известие АССС/С/2005/11 (Белгия), ЕСЕ/МР.РР/С.1/2006/4/Прил. 2, ал. 29, решение относно известие АССС/С/2006/16 (Литва), ЕСЕ/МР.РР/2008/5/Прил. 6, ал. 57).

А. Достъп до правосъдие по отношение на становища по екологична оценка

54. Според уведоителя, законодателството и съдебната практика на засегнатата страна-член са неясни и двусмислени по въпроса дали становищата по ЕО (които са задължителни предпоставки за приемане на устройствени планове) са предмет на правно обжалване. В повечето случаи, посочени от уведоителя, жалбите срещу становища по ЕО се определят като недопустими от съдилищата на основание, че те не представляват окончателен акт, а подготвителен административен акт, който би подлежал на преразглеждане заедно с окончателния акт (напр. устройствени планове). Същевременно, тъй като според уведоителя природозащитни организации и други членове на обществеността не могат да оспорват решение за приемане на устройствен план (вж точка 37 и следващите по-горе), становищата по ЕО изобщо не могат да бъдат обжалвани на никой етап от членове на обществеността.

55. Засегнатата страна-член обясни, че процедурата за ЕО съгласно ЗООС се съвместява в процедурата на изготвяне и приемане на устройствени планове. Отговорните за одобряване на план или програма органи са длъжни да се съобразят със ("да отчетат")¹⁸ становището по ЕО. По отношение на правното обжалване на становища по ЕО, позицията на засегнатата страна-член изглежда е, че становищата по ЕО са (или би трябвало да са) предмет на правно обжалване, съгласно общите разпоредби на АПК, както се потвърждава от скорошната съдебна практика.

56. Комитетът счита, че е необходимо да се направи разграничение между случаите, когато становището по ЕО замества решение по ОВОС за дейности (проекти), посочени в приложение I към Конвенцията и в други случаи, когато се извършва процедура по ЕО.

57. В случаите, когато процедурата по ЕО замества процедурата по ОВОС за "проекти от приложение I" (и следователно вместо решение по ОВОС се издава становище по ЕО), процедурата по ЕО следва да се

¹⁸ Вж. ЗООС, чл. 82, ал 4 от ЗООС (превод от уведоителя).

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized initials, is located to the right of the official stamp.

счита като неразделна част от процедурата за вземане на решения по смисъла на член 6 от Конвенцията. Следователно, членовете на заинтересованата общественост би следвало да имат възможност за оспорване на становище по ЕО съгласно чл. 9, ал. 2 от Конвенцията.

58. В други случаи процедурата по ЕО е част от процеса за изготвянето на план, свързан с околната среда в съответствие с член 7 от Конвенцията. Тогава членовете на обществеността би следвало да имат възможност за оспорване на становището по ЕО съгласно чл. 9, ал. 3 от Конвенцията.

59. Представената на Комитета практиката на българските съдилища по отношение на правното обжалване на становища по ЕО изглежда противоречива (вж. параграф 32 и бел. 9 по-горе), тъй като съдилищата изглежда не правят разграничение между случаи, когато становище по ЕО замества решение по ОВОС за конкретна дейност и случаи, в които се издават становища по ЕО. В тази връзка, Комитетът изразява загриженост, че българското законодателство не изяснява напълно дали правното обжалване на становища по ЕО като такива е допустимо.

60. Същевременно фактът, че становище по ЕО не може да се обжалва отделно, не представлява неспазване на изискванията на чл. 9, ал. 2 и 3 на Конвенцията при условие, че членовете на обществеността могат действително да оспорят становището по ЕО заедно с решението за приемане на съответния план или програма (например устройствен план). Този въпрос ще бъде допълнително разгледан в следващия раздел.

В. Достъп до правосъдие по отношение на устройствени планове

61. Уведомителят твърди, че нито законодателството (съответните разпоредби на ЗУТ), нито преобладаващата съдебна практика не гарантират, че природозащитните организации и други членове на обществеността имат достъп до съдебни процедури за оспорване на устройствени планове, което според уведомителя е в несъответствие с чл. 9, ал. 3 от Конвенцията. Засегнатата страна-член твърди, че Конвенцията не изисква природозащитните организации или други членове на обществеността да са в положение да оспорват общите или подробните устройствени планове в съда.

1. Общи устройствени планове

62. Въз основа на информацията, получена от засегнатата страна-член и уведомителя, Комитетът разбира, че общите устройствени планове осигуряват база за цялостното планиране на териториалното развитие на общини или техни подразделения: те определят общата структура и доминантната цел на териториалното развитие на района и осигуряват рамката за бъдещото развитие на съответните територии.

63. Въз основа на тези характеристики, Комитетът заключава, че общите устройствени планове нямат такива правни функции или последици, че да се квалифицират като "решения за това дали да се разреши конкретна дейност" в смисъла на член 6, и следователно не са предмет на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията.

64. При все това, характеристиките на общите устройствени планове показват, че тези планове са задължителни административни актове, които определят бъдещото развитие на района. Те са задължителни за изготвянето на подробните устройствени планове, и по този начин задължителни, макар и косвено, за конкретните инвестиционни дейности, които трябва да се съобразят с тях. Още повече, че подлежат на задължителна ЕО и са свързани с околната среда, тъй като могат да окажат въздействие върху околната среда на съответната територия. Следователно, общите устройствени планове имат правен характер на актове на административните органи, които биха могли да противоречат на разпоредбите на националното законодателство, свързани с околната среда, и Комитетът разглежда достъпа до правосъдие по отношение на тези планове в светлината на чл. 9, ал. 3 от Конвенцията.

65. Макар че в чл. 9, ал. 3 се споменават "критериите, ако има такива, посочени в националното право", Конвенцията нито определя тези критерии, нито посочва критерии, които да бъдат избегнати и така позволява доста голяма степен на гъвкавост в това отношение. От една страна, страните не са длъжни да създадат система за индивидуална жалба ("actio popularis") в своите национални законодателства, така че всеки да може да оспорва всяко решение, действие или бездействие, свързано с околната среда. От друга страна, страните не могат да използват клаузата "които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право" като извинение за въвеждането или поддържането на толкова строги критерии, които всъщност възпрепятстват всички или почти всички членове на обществеността, особено природозащитни организации, да оспорват действия или бездействия, които противоречат на националното право в областта на околната среда. Фразата "критериите, ако има такива, посочени в

националното право" показва, че засегнатата страна-член следва да упражнява самоконтрол, за да не поставя прекалено строги критерии. Достъпът до такива процедури би трябвало да е презумпция, а не изключение (вж. решение относно известие АССС/С/2005/11 (Белгия), ЕСЕ/ МР.РР/С.1/2006/4/Прил.2, ал. 34-36).

66. Както бе споменато по-горе, ЗУТ изрично възпрепятства оспорването на общи устройствени планове от всяко лице в съда (вж. параграф 21 по-горе). Такава изрична разпоредба трудно може да бъде преодоляна чрез съдебната практика. Поради това Комитетът заключава, че българското законодателство практически възпрепятства всички членове на обществеността, включително природозащитни организации, да оспорват общи устройствени планове. В резултат на това членовете на обществеността, включително природозащитни организации, са възпрепятствани и да оспорват становища по ЕО за общи устройствени планове, тъй като тези становища се считат за "подготвителни актове", които не подлежат на съдебно обжалване в отделна процедура (вж. параграфи 58-60 по-горе). Ето защо, засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 3 от Конвенцията.

2. Подробни устройствени планове

67. Доколкото Комитетът разбира, подробните устройствени планове предоставят детайлите за развитието на специфични зони. Тези планове са задължителни за инвестиционните проекти и за разрешителните, които са необходими за изпълнението на такива проекти.

68. Съгласно законодателството на засегнатата страна-член, подробните устройствени планове нямат правен характер на "решения за разрешаване на конкретна дейност" в смисъла на чл. 6 от Конвенцията, тъй като за изпълнение на дейността (проекта) е необходимо специално разрешение (разрешение за строеж и/или експлоатация). Поради това чл. 9, ал. 2 от Конвенцията не е приложим.

69. Предвид техните характеристики, обобщени по-горе, Комитетът счита подробните устройствени планове за актове на административните органи, които биха могли да противоречат на разпоредбите на националното законодателство, свързани с околната среда. В тази връзка, чл. 9, ал. 3 от Конвенцията се отнася и до преразглеждане на законодателството и практиката на засегнатата страна-член относно достъпа до правосъдие по отношение на подробни устройствени планове. От това следва, че и за подробни устройствени планове съществуващите критерии на националното законодателство не трябва на практика да възпрепятстват всички или почти всички членове на обществеността, особено природозащитни организации, да ги оспорват в съда (вж. решение относно известие АССС/С/2005/11 Белгия , ЕСЕ/МР.РР/С.1/2006/4/Прил.2).

70. ЗУТ предвижда оспорване на подробните устройствени планове от пряко засегнатите собственици на недвижими имоти. Природозащитните организации и други членове на обществеността са изключени от възможността да оспорват тези планове в съда. Съдебната практика, представена от уведоителя, потвърждава този подход (вж. параграфи 22 и 40 по-горе). Освен това, членовете на обществеността нямат възможност да оспорват становищата по ЕО за подробните устройствени планове в рамките на едно обжалване срещу тези планове: те не могат да оспорват нито факта, че дадено становище по ЕО не е било издадено преди одобряването на подробния устройствен план, нито неспазването на условията, посочени в становището по ЕО. Тази ситуация представлява неприлагане на чл. 9, ал. 3 от Конвенцията от засегнатата страна-член.

71. Уведоителят също така твърди, че при определени условия, становището по ЕО за "маломашабни" подробни устройствени планове може да замени отделни решения по ОВОС за специфични дейности, и че това включва дейности, включени в Приложение I. В този случай, становището по ЕО заедно с "маломашабния" подробен устройствен план има правна функция на решение за разрешаване на дадена дейност, включена в Приложение I на Конвенцията. Ако случаят е такъв и ако обхватът на лицата, които имат право да оспорват подробния устройствен план, изключва природозащитни организации, това би означавало и неприлагане на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията.

С. Достъп до правосъдие по отношение на разрешения за строеж и експлоатация

72. По отношение на дейностите, включени в Приложение I към Конвенцията, членовете на заинтересованата общественост, включително природозащитни организации, могат да оспорват пред съответните съдилища решения по ОВОС, издадени от органите по околната среда съгласно ЗООС. В този смисъл, според уведоителя, българското законодателство е в съответствие с Конвенцията. При все това за

дейности (проекти), които ще бъдат изпълнявани, последващите разрешения, а именно разрешения за строеж и/или експлоатация съгласно ЗУТ, трябва да бъдат издавани след решение по ОВОС. По отношение на тези разрешения, законодателството (относно разрешенията за строеж) и съдебната практика (относно разрешенията за експлоатация) ограничават достъпа до съдебно обжалване само до съответния инвеститор и до пряко засегнати съседи. Това, според уведомятеля, представлява несъответствие с Конвенцията.

73. Уведомятелят подчертава, че макар всички екологични аспекти на проекта да се оценяват и съгласуват на етапа на издаване на решението по ОВОС, дейността в крайна сметка се одобрява единствено с разрешението, издадено по ЗУТ. Всички изисквания и условия на решението по ОВОС следва да бъдат включени в това последно разрешение. След издаването на разрешение за строеж или експлоатация, решението по ОВОС не е независимо приложимо (то се "абсорбира" в последващото разрешение). Според законодателството, органът, който издава окончателното разрешение трябва да зачита решението по ОВОС и условията, съдържащи се в него. На практика обаче, когато разрешението за строеж или експлоатация не съответства изцяло на заключенията на решението по ОВОС, природозащитните организации или други членове на заинтересованата общественост не могат да поискат от съда да отмени окончателното разрешение по тази причина.¹⁹ Според уведомятеля, същото се отнася и за случаите, когато някое разрешение за строеж или експлоатация е издадено без изобщо да има решение по ОВОС, било то защото никога не е издавано или защото е отменено от съда.

74. Засегнатата страна-член подчертава, че инвеститорът, както и административният орган, издаващ окончателното разрешение, трябва да съблюдават всички условия, клаузи и мерки на решението по ОВОС. Засегнатата страна-член е следователно убедена, че тъй като членовете на заинтересованата общественост, включително природозащитни организации, могат да оспорват решения по ОВОС в съда, невъзможността да обжалват последващите разрешения за дейностите, включени в Приложение I на Конвенцията, не противоречи на Конвенцията.

75. Решенията по ОВОС, издадени за дейностите, включени в Приложение I на Конвенцията, и последващите решения, издадени съгласно ЗУТ, представляват различни етапи на диференциран процес на вземане на решения. Комитетът е разглеждал концепцията за диференцирано вземане на решения в редица свои решения по отношение на изискванията на чл. 6, ал. 4 от Конвенцията за "участието на обществеността на ранен етап, когато всички възможности са отворени". В тази връзка Комитетът счита, че всяка от страните има известна свобода на преценка за това кой набор от възможности да бъде обсъден на всеки етап от процеса на вземане на решения. Независимо от това, тъй като всеки пореден етап от процеса на вземане на решения разглежда само въпроси в рамките на вече избрани на предходен етап вариант, за да се съобразят с изискването на чл. 6, ал. 4 от Конвенцията, страните-членки следва да осигурят участието на обществеността на ранен етап при всяка процедура, в която се взима решение относно съответните варианти (вж. решение относно известие АССС/С/2006/16 (Литва), ЕСЕ/МР.РР/2008/5/Прил. 6, ал. 71). Формалната възможност (*de jure*) да се отхвърли дадено заявление в последващ етап от диференцирания процес на вземане на решения не е достатъчна за изпълнение на критериите на конвенцията, ако *de facto* това никога или почти никога не се случва (решение относно известие АССС/С/2007/22 (Франция), ЕСЕ/МР.РР/С. 1/2009/4/Прил. 1, ал. 39; и решение относно известие АССС/С/2009/41 (Словакия), ЕСЕ/МР.РР/2011/11/Прил.3, ал. 63).

76. В конкретния случай, тъй като уведомятелят не твърди, че не се съблюдава чл. 6 от Конвенцията по отношение на крайния етап на диференцираното вземане на решения за дейностите, включени в Приложение I на Конвенцията, т.е. разрешенията по ЗУТ, Комитетът няма да разглежда този въпрос. При все това е уместно да се прилага горепосочената обосновка относно диференцираното вземане на решения и когато се разглежда кои решения, издадени в диференциран процес на вземане на решения, трябва да подлежат на оспорване в съда при обжалване от членове на заинтересованата общественост. Този въпрос се третира и в чл. 9, ал. 4 от Конвенцията, според който процедурите за оспорване на действия и бездействия, които биха могли да противоречат на националното законодателство в областта на околната среда, трябва да осигуряват адекватни и ефективни средства за правна защита (за сравнение напр. АССС/С/2004/6 (Кazahcтан), ал. 31).

77. Ако дейности, включени в Приложение I на Конвенцията, се разрешават от редица "диференцирани" решения, може да не бъде необходимо да се дава възможност на членовете на заинтересованата общественост да оспорват всяко такова решение отделно в независима съдебна процедура. Съответно, ако едно или повече от решенията имат предварителен характер и са по някакъв

¹⁹ Вж. примери, представени от уведомятеля в негово писмо от 6 март 2012 г.

начин интегрирани в последващо решение, дадена страна би могла да е в съответствие с Конвенцията, ако предишното решение е предмет на съдебно оспорване при обжалване на окончателното решение (вж. също точка 59 по-горе). Въпреки това системата на съдебно оспорване като цяло трябва да отговаря на изискванията на чл. 9, ал. 4 от Конвенцията и по отношение на всяко едно от диференцираните решения.

78. Настоящият случай се различава от хипотетичната ситуация, описана в предходния параграф. Членовете на заинтересованата общественост, включително природозащитни организации, могат да оспорват в съда решението по ОВОС, т.е. първото решение, издадено в диференцирания процес. Въпреки това, те нямат право да обжалват последното разрешение, което, след като бъде издадено, по някакъв начин "абсорбира" решението по ОВОС, т.е. включва условията и мерките в решението по ОВОС. Тази ситуация поражда редица опасения по отношение на достъпа на членовете на заинтересованата общественост до ефективно съдебно оспорване на разрешаването на дейности, включени в Приложение I на Конвенцията.

79. На първо място, уведомятелът информира Комитета за случаи от практиката, в които са издадени разрешения за строеж или експлоатация за дейности, включени в Приложение I на Конвенцията, без предварителна процедура по ОВОС, въпреки че това се изисква от закона (вж. случаите, посочени по-горе в точки 43-44). Уведомятелът твърди, че членове на заинтересованата общественост не са имали достъп до правосъдие при тези случаи. Засегнатата страна-член подчертава, че разрешението за строеж или експлоатация, издадено без предварително задължително решение по ОВОС, както и изпълнението на дадена дейност въз основа на такива разрешения, биха били незаконни. В този случай, тъй като природозащитни организации, както и други членове на заинтересованата общественост нямат достъп до процедура за обжалване пред съда или друг независим и безпристрастен орган, учреден от закона, за да оспорват такива окончателни разрешения за дейности от Приложение I при липса на решения по ОВОС, засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 2 от Конвенцията.

80. На второ място, има случаи, в които са издадени становища по ОВОС, подлежащи на обжалване, но последващите / окончателни решения не подлежат на обжалване от членове на заинтересованата общественост, в т.ч. организации, дори ако тези решения не са в съответствие с условията и мерките, включени в решението по ОВОС. Това означава, че дори всички екологични аспекти на предлаганата дейност да са "покрити" от решението по ОВОС, няма възможност членове на обществеността, включително природозащитни организации, да оспорват законосъобразността на окончателно разрешение, ако то не е съобразено с решението по ОВОС. Поради това засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 2 във връзка с ал. 4 от Конвенцията.

81. На трето място, най-малко за една категория "проекти от Приложение I" (проекти за туризъм и отдих, съгласно Приложение 2, т. 12 от ЗООС) бе посочено на Комитета, че решението по ОВОС може да бъде заместено от становище по ЕО (вж. точка 30 по-горе). Тъй като становищата по ЕО не подлежат на съдебно оспорване, за членовете на заинтересованата общественост в такива случаи няма абсолютно никаква възможност да оспорват в съда което и да било решение в процеса на одобряване на тези дейности. Това, според Комитета, също представлява неприлагане на чл. 9, ал. 2 от Конвенцията от засегнатата страна-член.

IV. Заключение и препоръки

82. Предвид горепосоченото, Комитетът приема своето решение и препоръки, както следва в последващите параграфи.

A. Основни заключения по отношение на несъблюдаване

83. Комитетът установи, че:

- (a) Като възпрепятства достъпа до правосъдие на всички членове на обществеността, включително природозащитни организации, по отношение на общи устройствени планове (параграф 66), засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 3 от Конвенцията;
- (b) Като възпрепятства достъпа до правосъдие на почти всички членове на обществеността, включително всички природозащитни организации, по отношение на подробните устройствени планове (параграф 70), засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 3 от Конвенцията;

(с) Като не осигурява достъп на всички членове на заинтересованата общественост с достатъчен интерес, по-конкретно на природозащитни организации, до процедурите за обжалване на окончателните решения, разрешаващи дейностите, включени в Приложение I към Конвенцията (параграфи 79-81), засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 2 във връзка с чл. 9, ал. 4 от Конвенцията.

В. Препоръки

84. Комитетът, в съответствие с параграф 36 (b) от приложението към Решение I/7 от заседанието на страните по Конвенцията, и предвид съгласието на засегнатата страна-член, че Комитетът взема мерки съгласно параграф 37 (b) от приложението към Решение I/7, препоръчва засегнатата страна-член да предприеме необходимите законови, подзаконовни и административни мерки, които да гарантират, че:

(a) Членове на обществеността, включително природозащитни организации, имат достъп до правосъдие по отношение на общи устройствени планове, подробни устройствени планове и (както при преразглеждането на устройствени планове, така и отделно) по отношение на съответните становища по ЕО;

(b) Членовете на заинтересованата общественост, включително природозащитни организации, имат достъп до процедури за обжалване на разрешения за строеж и експлоатация за дейности, включени в Приложение I на Конвенцията.

*Подписаната, Здравка Димитрова Георгиева, с подписа си потвърждава верността и коректността на извършения от мен превод от английски на български език на този документ.
Преводът е от 14 / страници*

Преводач:

/ Здравка Димитрова Георгиева /

